

MTÜ Orava Jahtkond ja Orava noorte- keskus korraldasid perepäeva metsas

Perepäeva ühispiilt. Fotod: Erakogu

Pühapäeval, 15. detsembril toimus Orava jahipiirkonnas loodus- ja jahindustemaaline perepäev metsas. Hommikul kella 10ks kogunesid Orava jahimehed ja Orava noortekeskuse lapsed ning nende vanemad jahimaja juurde. Perepäeva eesmärgiks oli tutvustada lastele metsasaakuid ning nende tegemisi.

Jahinduse poole pealt – põnevuse lisamiseks – tehti metsas ka kaks „aju“, kus küttideks olid lapsed fotokaameratega ning ajajateks seekord jahimehed ise. „Jaht“ oli edukas, kuna nähti podralehma ja vasikat ning õnnestus pildile saada metsküti ja valgejänese. Pärast põnevat päeva metsas, tuldi jälle kokku jahimaja, et keha kinnitada ja muljeid vahetada.

Orava jahimehed andsid välja ka 2019. aasta jahikuninga tiitli. Jahikuningaks krooniti Ever Ilm, kellel oli kõige rohkem õnne ja täpselt silma pödrajahi. Selle hooaja saagiks oli Everil 3 pötra.

Vaatamata sajusele ja tuulisele ilmale oli lastel sära silmis ning sooviti sellist laadi üritustel veelgi osaleda.

MAIKU LÕHMUS

Metskitsed.

Algasaatutpüti aasta

Alanud aasta lind on tuttpütt. Euroopa ühe erakordsema välimusega veelind äratub tähelepanu omapärase kevadise pulmamänguga.

Tuttpütt (*Podiceps cristatus*) on huvitava välimuse ja käitumisega veelind, kelle kohta on teadmised seni veel tagasihoidlikud. Siiski ei saa märkamata jätta tuttpüti omapärast varakevadist pulmamängu, milles vanalinnud graatsiliselt nokad vastakuti liiguvad, aeg-ajalt end vees püsti ajavad ning teineteisele veevaimi ulatavad.

Eestis on tuttpütt roostunud lahesoppide ja suuremate järvede tavaline haudelind. Kevadel saavad tuttpütid Eestisse aprillis kohe pärast jää sulamist, Lääne- ja Lõuna-Euroopas asuvatele talvituslaledele lahkuvad nad oktoobris. Ent kui jääolud võimaldavad, jääb vähesel arvul tuttpütte Eesti rannikule ka talvitama.

Lisaks tuttpütile elavad Eestis veel ka hallpösk-pütt, sarvipütt, väikepütt ja mustkael-pütt – kõiki neid püttilike tutvustab ornito-

loogiaühing aasta linnu tegevuste käigus. Huviliste ja vabatahtlike abil kogutud andmetega saavad ornitoloogid täpsemaid teadmisi pütide leviku ja arvukuse kohta Eestis ning aitavad sellega kaasa pütide parema kaitse korraldamisele.

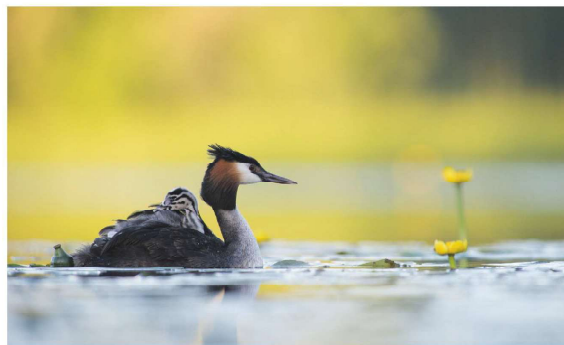
Tuttpüti aastal korraldab ornitoloogiaühing loodusõhtuid ning loodusretki aasta linnu elupaikadesse, digikultuuri aasta toob sügisel kaasa arvutijoonistuste

võistluse. Tuttpüti aasta tegevustega saab end kursis hoida www.eoy.ee/tuttpytt.

Eesti Ornitoloogiaühing valib aasta lindu 1995. aastast. Aasta linnu valimise eesmärk on tutvustada avalikkusele üht Eestis esinevat linnuliiki või liigirühma, samuti kaasata kõiki loodushuvilisi valitud liigi uurimis- ja kaitsetegevustesse. Aasta linnu projekti toetab SA Keskkonnainvesteeringute Keskus. Lisainfo:

MARGUS OTS

Eesti Ornitoloogiaühingu juhataja
508 2244, margus.ots@eoy.ee

Väiksed pütipojad vanalinnu seljas. Foto: Kalmer Lehepuu

Hundiallika keskus

Hundiallika Retriidi- ja Koolituskeskus (talukoha endine nimi on Laiuse) on tänaseks toimetanud kaheksa aastat. Selle aja jooksul oleme jõudsalt kasvanud, saanud targemaks ja tuntumaks, nii et kuigi oleme hetkel avatud vaid soojal perioodil, on meie õuel umbes 20 üritust aastas, mis on hetkel ka täielik maksimum. Kui Piiriveere Liider palus jagada oma kogemusi, andis see hea tõuke selles, et vaadata tagasi nendele kaheksa aasta peale.

Nii nagu iga ettevõtmisega, on meilgi olnud väljakutseid, aga julgelt võib ütelda, et rõõmu ja õnnestumisi on olnud rohkem. Nagu ilmselt paljud väikesed ettevõtted maapiirkonnas, on ka meie tegevuse puhul silma sarama panevaks faktoriks mitte ettevõtlustulu, vaid see, mida me oma tegevusega loome. Jah, muidugi on oluline ka finantsressursside mõistlik planeerimine, aga ma ei usu, et väikeste pereettevõtete jaoks üldse teha raha pärast – varem või hiljem hakkaks see lihtsalt iseendale vastu töötama ja tekitaks liigset pinget. Hooajal võib ju puhkepäevast või kasvõi mõnest puhkeõhtust vaid und näha. See omakorda tähendab, et hetkel, kui meie tegevusest saaks lihtsalt töö, tuleks ilmselt midagi muud tegema hakata.

Meie keskuse kasvamine on toimunud etappide kaupa, et mitte võtta liiga suuri riske, saada aru enda võimete piiridest ja koha iseärasusest. Kui vana Laiuse talukoht soetatud sai, siis esialgu oli see mõeldud vaid suvekoduks. Tasapisi, kui hakkasime mõtlema, mida teha vanade taluhoonetega, tuli aga veendumus, et sellest võiks saada suveperioodil meie töö – talvine töö ootab meid hetkel veel pealinnas. Ideid polnud vaja kaugel otsida – saime oma igapäeva tegevused – koolitused, töötoad, sündmused, jms lihtsalt tuua nn maale kaasa. Usun, et see on ka olnud meie ettevõtjatena ellujäämise üks olulisemaid alustalasid – meil oli juba olemas oma kliendibaas, oskused, võrgustik, mis võimaldas kohe esimesel tegutsemisaastal juba rida sündmusi läbi viia.

Mäletan, et algusaastail keegi küsis – jälle üks koolituskeskus, miks? Kas teate ka, kui raske on saada firmasid oma koolitusi läbi viima kasuile turismitalu? Aga meie ju ei ole turismitalu, püüdsin siis selgitada. Me ei tahagi enda juurde koolitust, kus vajatakse steriilset ruumi dataprojektorist pildi näitamiseks ja mõnustat õhtust jomistamisest saunalaval. Me olemegi teistmoodi. Omamoodi. Me tahame teha ise ja võõrustada oma õuel sündmusi, mis oleks meile oluliste väärtustega – toetaksid jätkusuutlikku ilmavaadet, inimese enesearngut, oleksid keskkonnateadlikud, põliskultuure au sees hoidvad, nii vaimset kui füüsilist tervist väärtustavad. Eks seepärast, et me nii omamoodi oleme, on külapeal meie kohta

liikvel igasuguseid legende, kõik omamoodi vahvad. Ja see ongi normaalne – me ju tulime juba ammu väljakujunenud külühiskonda ja hakkasime tegema midagi täiesti arusaamatut. Mäletan, et isegi üks naaber ei suutnud ära imestada, et misasja me siia „eikuhugimaale“ ära kaotasime. Too naaber ennustas, et üle ühe suve me vastu ei pea. Aga elu on näidanud muud.

Kui üks mu tuttav räägib ikka sellest, et tema ei julge oma turismitalu enne kedagi vastu võtta, kui kõik on viimase piirini timmitud, siis meie tegime kohe otsuse, et peame alustama kohe ja arenema orgaaniliselt, vastavalt oma võimalustele. Viimase detaili paikaloikumist võib ju aastakümneid oodata, eriti kui investeerimisvahendid on piiratud.

Esimene sündmus, 2014. aasta kevadel võtab praegu muigama – selleks hetkeks oli valmis vaid üks hoone, aga sellel polnud veel küttekeha sees. Väلتualettidel puudusid ukSED ja nende asemel olid paksud kardinad, mille stabilisuse tagamiseks veel viimasel hetkel enne külaliste saabumist sai laudu raskuseks külge needitud. Esimesed üritused olidki tagantjärele mõeldes nagu mõnes Woody Alleni filmis – loomulikult tuli keSet juunikuud maha rahe ja koolitushoone oli jahe nagu kelder, väliköögiS olnud vana maja varemetes vaatas asjatundlikult pudrukeetmist pealt mitu hiirepoissi, sauna veel polnud ja külalised pidid käima pesemas meie enda maja väikese boileriga pesuruumis, püstkojatelgid lendasid pidevalt minema, sest me polnud veel harjunud Hundiallika tultega, vesi oli kohati nii rauane, et isegi joogikruusi põhja jäi punane rant jne. Aga jääme ellu! Minu suurimaks üllatuseks oli aga inimeste tagasiside, kes leidsid, et meil on tore ja meiega on tore, isegi siis kui tegelikult oli kõik veel rohkem kui poolik. Mis paneb mõtlema, et vahel on see, mis inimesi kõnetab, üldse mitte värskest tärgetatud lumivalge servjett.

Mis üritused need siis on, mida me teeme ja võõrustame? Nendeks on erinevad jooga- ja meditatsioonilaagrid, mitmed erinevad taimeravikursused, indiaanilaagrid, põlisrahvaste kultuuri ja traditsioone tutvustavad laagrid, jätkusuutlikku eluviisi kursused, mitmed mõttetalgud ja ajurünnakud, aga ka näiteks rahvusvahelise Teeme Ära! suvepäevi oleme võõrustanud. Põhilised eestvedajad on pererahvas ise, aga juba mitu suve on meil abis ka inimene, kes tegeleb aiamaaga ja köögiga. Ja meil on käinud mitmeid vabatahtlike kaasa loomas – kõige kaugem vabatahtlik oli lausa Uus-Mere-maalt. Ka külaliste hulgas on meil palju rahvusvahelist seltskonda – näiteks 2019. aastal käis meil inimesi Austraaliast, Brasiiliast, USAst, Nepaalist, Bhutanist, ja paljudest Euroopa riikidest. Tore on

ka neile rääkida eesti pärimusest, kommetest ja tutvustada suitsusauna tavasid. Ma arvan, et nad viivad koju kaasa palju põnevaid lugusid Eestimaa kohta.

See, et kaasata ka Euroopa Liidu struktuurifondide vahendeid, tundus olevat algusest peale mõistlik tegu. Nii koolitushoone ülesehitamine, aida renoveerimine, vee puhastussüsteem, välikäimlad ja dušid ja päris mitu muud asja on tehtud erinevate toetusprojektide abil – osaliselt kasutades LEADER projektide abi, osaliselt PRIA otsetoetusi. Kui ausalt tagasi vaadata, siis lisaks rahalisele toetusele (mis on olnud alati väiksem kui 40% kogu projekti kulust) kõige suurem abi on olnud rahastusest selleks, et hoida enda tegemisi graafikus. Päris mitu korda on olnud tunne, kui ehitus läheb kallimaks kui planeeritud, midagi ei saa täpselt nii teha, nagu esialgselt kavats, kui midagi ebaõnnestub, et lõöks kädga, võtaks aja maha ja vaataks mõne aasta pärast edasi. Teades aga, et rahastuse saamine sõltub projekti õigeaegsest lõpetamisest, on see olnud mõnusalt distsiplineeriv. Lõpuks on selgunud, et kui kuidagi ei saa, siis kuidagi ikka

saab. Seni oleme kõik projektid õigeaegselt suutnud lõpetada ja saanud ka toetusraha täies mahus kätte. Muidugi tahaks vahel, et bürokraatiat oleks vähem – kes seda ei tahaks. Aga üks see ole valikute küsimus. Hetkel on meie valikud olnud siiski pigem toetuste kaasamine. Ka järgmine suurprojekt – ja see on talvehoone ehitus – on elluviimisel koos struktuurifondide rahastusega. Peale seda projekti on plaanis ka külmal perioodil uksed avada ja natuke suurtest investeeringutest puhata – kuigi ideid, mida teha võiks ja tuleks on küllaga veel. Aga lõpuks on iga toetuse taotlemine ju ka omamoodi projekt, suur töö ja ettevõtmine, ja see aeg tuleb kusagilt leida. Ning kui otsus juhtub olevat negatiivne, tekib paratamatult mõte, kas ehk selle ajaga ei oleks saanud midagi muud ära teha. Mikroettevõtjad on ju elupõliselt ajahädas.

Omamoodi ime on see, et me asume nii imetavalt looduse keskel – vaid kiviviske kaugusel on kümneid vaatamisväärsusi – Setomaa, Härmä müürid, Ootspalu hiiglased, Meenikunno raba oma Valgjärve ja Mustjärvega, Puutli puukirik, Vana-Vastseliina jne.

Viimastel aastatel on tavaks saanud ka see, et inimesed meile mõnele koolitusele või sündmusele tulles võtavad pärast veel päeva või paar, et lähimbruses ringi sõita. Ma arvan, et me oleme päris head Kagu-Eesti saadikud nii eestlastele, kui ka välismaalaste jaoks. Pooleldi saladuskatte all võime avaldada, et nii mõnigi meie tuttav otsib samamoodi vana talukohta meie lähedusse ja üks neist soetas hiljuti imelise maamaja meie õige lähedal. Kes teab, ehk polegi me niiväga "eikusagilmaal". Kokkuvõtteks – kuigi me ei ole ehk päris tavapärase koolituskeskuse, oleme me avatud end tutvustama ja toredaid sündmusi ja inimesi võõrustama. Need kes meil külas käinud, teavad rääkida, et oleme täiesti tavaliste inimeste moodi.

KAIA-KAIRE HUNT
TOOMAS TRAPIDO
www.hundiallika.ee
www.facebook.com/hundiallika

*Tänuandes, küünlasääras
saatke vana aasta ära.
Asemele võtke uus -
hakksteist uutmisnoolist haud!
Toogu nad ehkust meelele,
häid, tarku sõnu keelele!
Kõrdule õnne handku,
teguale hoogu andku!*

*Parimate soovidega
Piirveere Liider*

Piirveere Liider

võrukael

Mees ja naine on elanud vabaabielus juba 40 aastat. Ühel päeval ütles naine mehele: **"Kuule, mis sa arvad, kas meie ei võiks ka abielluda?"** Mees: **"Ah, mis sa ajad! Kes meid enam tahab?"**

Detsembris 2019 registreeriti Võru vallas 10 sündi:

**Anti, Kristjan, Kaarel, Karl, Lucas-Mathias,
Kermo, Rasmus, Eliise, Marii, Hanna**

Palju õnne uutele vallakodanikele!

Rõõmsad õnnitlused!

70

MADIS ASTLA
RAJA MÄSAAR
KALLE LAUGAMETS
ALEXEY MAKAROV
EINART JÜRISAAR
TAIVO SILM
SULEV MIKS

75

MILVI HÜTT
UNO KOKK
VILME AARE
MART JOHANSON

80

VAIKE LAINOLA
VILLU PÖDER
TAIMI KÕRGESAAR
TAIMI PUUSEPP
LUULE VARRIK
KÜLLI-KAI LAURING
ZINAIDA VIJARD
TAIVO PLADO
JEVGENIA MADISSOO
LAINE SÜVING
HELI KIVILO

85

HELGI VAARNA
LEIDA RAITAR
TAIVO MOREL
LEOKADIJA TRUIJA
SILVI LÖHMUS

90

ANNA TSUGUY
HELI NIIDU

91

ELFRIDE PASS

92

MARIA VAHTRA

95

JAAN REIMAN

96

MARIA NIIDULILL

97

AKILINA RAMMULA

Ingrid Ulst

#tulehark

LASVA RAHVAMAJAS
pühapäeval, 26. jaanuaril kl 14:00

Lavastaja: INGRID ULST.

Laval Alle-Saija Teatristuudio:

MEELIS VAHTRAMÄE, ARGO PEETMAA,
AIVO KIKERMAN, HENNU KRUKOV,
ÜLLE SILLAMÄE

PILET 3 EUR

Südamlik
kaastunne!

Margus Olesk

25.09.1960–02.12.2019

Harald Trumm

06.12.1925–03.12.2019

Dmitry Geletyuk

08.11.1937–06.12.2019

Erich Tragel

16.10.1933–07.12.2019

Endel Härm

08.04.1925–08.12.2019

Marje Vanik

01.08.1933–08.12.2019

Zoja Harak

23.02.1939–09.12.2019

Eva Kõva

17.05.1956–15.12.2019

Tiit Rosenberg

15.01.1964–23.12.2019

Uudo Aland

20.08.1955–26.12.2019

SA Piusa kuulutab välja konkursi juhataste liikme leidmiseks

Nõuded kandidaadile ja konkursi täpsemad tingimused on leitavad SA Piusa veebilehelt www.piusa.ee. Ametisse asumise aeg: 1. aprill 2020.

Kandidaatidel esitada järgmised dokumendid: CV, motivatsioonikiri, haridust tõendava dokumendi koopia, visioon SA Piusa arenguvajadustest ja -võimalustest (kuni 3 lk, A4). Dokumendid palume esitada digitaalselt allkirjastatult hiljemalt 24. jaanuariks 2020 aadressile ester.valgema@voruvald.ee, märksõnaks „SA Piusa juhataja“. Lisainfo SA Piusa veebilehelt www.piusa.ee.